

اجتماعات

حیات اماره‌لری

افکار منوره محافلنده اوچ درلو، اوچ درجه انتباه کوزه چارپیور :
ملی انتباه، دینی انتباه، علمی انتباه ..

ملی انتباه ملی وجدان یاراتیور. ملی وجدان آرتق تشکل حائده صایبله
بیلیر. واقعا نتیجه‌یه هنوز اوزون مسافه وارد!

ملی رهبرانه تشکلی شو نقطه‌ده اهمیتلی درکه دیگر ایکی درجه انتباهک
دها زیاده شعورلی ودها «اوصولی» برطرزده فعالیتته مساعد بر شرط تشکیل ایدر.

دینی انتباه دها عمومی، مسلمان بین‌المللیته شامل در. بویین‌المللیت ماضی
جهتدن متفرق در، تشکلی جغرافی بر تصادف اثریدر. اسلامیت مختلف
وعلاقه‌سز ملیتلی تمیل ایتش، بویوک و متجانس برین‌المللیته استحاله
ایتدیر مشدر. اون طقوزنجی، یکرمنجی عصرده ملیت حرکاتی بویین‌المللیتک
انحلالی موجب اوله‌جق دکدر: اون عصرده نبری تکائف ایتش اعتقادلر،
یککی عصرک احتیاجلری بوگا مانعدر. دینی انتباه بویین‌المللیتک تقویه‌سنه خادمدر.
اسلامک استقلال، رقابت، تفوق احتیاجلری بوساییده تأمین ایدیله بیلیر.
تورکلر مسلمان بین‌المللیتک الک قوی، الک بویوک بر عنصری اولدوغی ایچون
دینی انتباهدن الک زیاده مستفید اولورلر. تورکلر مسلمان بین‌المللیتک آیاقدہ
قلمش یکانه عضوی، موازنه عالمده موقع صاحبی یکانه استنادکاهی اولدوغی
ایچون تورکلرک دینی انتباهی مسلمان بین‌المللیته دها اساسلی، دها نافع فائده‌لر
تولید ایده جکدر.

علمی انتباه معارف عالمک انتباهی در. علمی انتباهده الک زیاده فعالیت
کوستره جکدر اسلام و عثمانلی بین‌المللیتی و بونکده نومه‌سی عثمانلی تورکاری در. (۱)

(۱) نومه‌ک بویله حصری اسبابی آکلایامادق. — ت. ی

بوانتباہلر بربرینه ضد و یا علاقہ سز اولیوب بربرینک متمعی در؛ هبسی
بربرلک، طبعی بروحدت تشکیل ایدر.

تورکلر اسلامیتله مشرف اولورکن ملی عنعنہلرینه مربوطیتده تعصب
کوسترمه مشلر؛ بوندن دولای اسلامیت تمثیل ایدمک یرده تمثیل ایتیش.
تورکلر، مثلاً عجملر کی، اسلامیتده ملیت آداماشلر؛ تورکلرک حیاتنده
بومهم برشی اولسه کرک، تورکلرده عثمانلیق وتنظیمات دوری معنویت ملیه
دها ضعیف، روابط ملیه نک دها گوشه ک اولدوغی برزمانه تصادف ایدر.
اوندن دولای اودورده ملیتک روحی اینجیته جک اساسلر تطبیق ایدلش؛
نتیجه اوله رق منور قسمنده قوزمو یولیتلک رواج بولمش در.

اشته بوندن دولای درکه ملی انتباه فعالیتک ساحه سی اوزرنده مسلمانلق
حسیاتی طرفندن بعض مشکلاته اوغرایور. ینه بوندن دولای درکه تورک عالمک
انتباهنه الک بیکانه - بعضاًده خصوصتکار - منورلر، قوزمو بولیت تورک -
عثمانلیلر اولیور...

سویله مک حاجت یوق که ملی، دینی انتباهلر آره سنده کی بو اختلافلر فرعلره
عائددر.

ملی انتباهک اهمیتی حقنده جوق شیلر یازلدی: ملی انتباه روحلرده
الک آتشی، الک فعال برغایه مشترکه، برمفکوره یاراتیور. بو مفکوره جمعیت قدر
بویوک، خارقه لی برقوتدر؛ بر الکتریک، بر بخار قوتی کی میخانیکی، محرک
بر قوتدر؛ بویوک مفکوره صاحبی روحلرک فعالیتی بویوک، یارانجی اولور.
تاریخ کوسترییور که هراجمعی تجدد یکی بر مدنیت دوغورمشدر: اسلامیتک
انتشاری آرزمانده دنیانک الک بویوک مدنیتلرندن برینی یاراتدی. خریستانلغک
انتشاری ده بویله اولدی. سوکره خریستانلق بیک سکیز یوز یاشه کیرمک
پک زیاده اختیارلادی. قواعد و دساتیری آرتق قیلریم حیات و هیجان
ویرمیوردی. دیگر طرفدن بو قواعد و دساتیر عقلک، منطقک ضیانه چیقق
ایچون، افکار، حسیات و اعتقاداتک اوزون و مشکلاتلی بر تحلیل و تجزی
دورینه احتیاج واردی. اوندن دولای بو قواعد و دساتیر انتباهک، تجددک غیر

قابل مقاومت منفی بر قوتی ایدی! مسأله اسلامیت ایچون ده عینی در. و اسلامیت هنوز آلتیوز سنه قدر کنج در!

تورک ملیتک انتباهی تورک عالمی اجنبی مدنیتلرک بویوندر و غندن قور تارده جقدر. ملی انتباه ملی رابطهلری تقویه ایدم جک، بوتون اختلافلرک، نفاقلرک، احتراضلرک فوقده ملیت، بر عقدۀ اتفاق اوله رق قالا جقدر. منافع عالیه موضوع بحث اولدوغی زمان تکائف ایتمش تورک روح ملیسی احتراضکارلره «دور!» قومانداسی ویره جکدر. دها مهم اوله رق تورکلرک روخنده کی معنوی آنارشینی، فکری، حسی و اعتقادی آنارشینی قالدیره جق، بر برینی افقا ایدم، بر برینه علاقہ سز قالان، فردی حدودی تجاوز ایدمه یین مساعی یی تعدیل، تصحیح و بر محصله حالته القا ایدم جک، یکی مؤسسات، یکی تشکیلات ابداع ایدم جک، موجود مؤسسات و تشکیلاتک یک غایه، آهنگ و ارتباط ایله ایشله یین برحاله استحاله سنی موجب اوله جق در. بوکون تورکلرک عالم معنویتده او یله شدید بر آنارشینی وارکه هر قفادن بر سس کلیور؛ هر کس کندی علمنده منظومه سیله، پیکریله مقصد سز، هدف سز، بعضاً مضر فعالیتنه دوام ایدیور. ملیت بو آنارشینی سسلرینک غمغمه سی اورتاسنده برطوب طراقه سیله کورلیه جک، اوزمان تورکلرک غافل اوغللری بو سسه توجه ایدرک «لیک!» دیه جکدر. تمنی ایدلمک بوسس یینه قوی بر شخصیتک سسی اوله جغه تورکلرک مفکوره سی اولسون! اوکون موعود بر کوندر. و جکیکمه سی پکده شایان اهمیت دکلدر!

دینی انتباه، ملی انتباه کی، پک اسکی دکلدر. پک مشمرده کورونمیور: فکرینک هر ذره سنده بویوک مشکلاته، بش اون عصرلق خرافاته چارپیور. و بو انتباهی اداره ایدنلر اهل اولانلر، علمای دین ده دکلدر [۱].

دینی انتباهک تشویقچی و مزده چیسی الک زیاده سیاسی انقلاب اولدی: ماده ابله قوت، وجود ایله حیات، دماغ ایله روح ناصلک بر برندن آریله مازسه بر جمعیتک جسمانی - سیاسی - ایله روحانی - اعتقادی - ده غیر قابل

[۱] قاضی رضاء الدین بن فخر الدین و فاضل موسی جارالله علمای دیندندره - ت. ی

انفکاک در . برینک موازنه سزلیکی دیکرینک موازنه سنی ده بوزار . تاریخ شو حقیقی کو ستریور که دماغک توسی ، ذکاتک انکشافی ایله بشریت تدربجا اسارت و وصایتدن قورتولمشدر . اسکی جمعیتلرک جسمانیت و روحانیتی یک مستبد و مساواتسز ایدی . دماغ بشرک انکشافک تاریخی بو استبداد و مساواتسز لک الفاسی دیمکدر .

سیاسی انقلاب سیاسی استبدادک تضیقندن شکایت ایدنلرک آری در ؛ فقط اسلامیتک روحنه سوگرمدن گیرمش مضر قاعده لرک فالغندن ، تضیقندن شکایت ایدنلر هنوز آزددر . و خرافاتک بوگونکی قوتی ده بوندن متولددر . دینی انتباه اشته بو مضر قاعده لری ، بوتعصب و تضیق زنجیرلری عقلک ، منطقک قوتیه قیره جق در . بو مضر قناعتلر و دستورلر هنوز یک کشف ، یک قوتلی در ؛ اولرک حیات اوزرنده غیر قابل مقاومت برحاکیتی وار .

فقط هانگی محافظه کارلق تجدده ، انتباه غلبه ایده بیلیدی ؟ حال ایچون انتباه متردد ، منقولات قوی در . استقبال ایچون بویه دکدر : هرکون منقولاتک غیب ایتدیگنی انتباه قزانه جق ، و تکاملک ابدی قانونلری موجبجه استقبالده انتباه غلبه چالاجقدر . منقولات ، مضر قناعتلر یاواش یاواش دماغلردن ، قلبلردن ، مکتبلردن ، سواقلردن ، اولردن ، حیات عمومیه دن چکیله جک ، منشأنه دوغری رجعت ایده جک در !

اشته دینی انتباهک مقصدی - اگر یا کلمیورسم - روح اسلامیتک اطرافه سوگرمدن اوشوشمش باطل قناعتلری قالدیرمق ، اسلامیتی اسکی صاف و احیا کار اساسلرینه ارجاع ایله اجتهاد قبولری آجق در . هرکسه کندی دماغیه دوشونمک حریتی ویرمک در ! .. باب اجتهادی قاپایانلر ، حیاتک یاراتیجی قابلیتلری ترقی و تکاملنی درک ایده میهرک عقل و منطق ده واسع اسلام اولکاسندن سوردگاری ، خرسیتیانلق عالمک اعتلاسنه آلت اولدقلری دوشونه مدیلر !

دینی انتباه تصفیه ده شو معیاری معتبر طوتیور : قواعد و دستایرک اجتماعی نفی ... بونلر آرمسند اصطفا حکم سورده جک : مضر و یا فائده سز اولانلری اصطفا لغو ایده جک ، مفید اولانلری تقویه و محافظه ایده جک در .

دینی انتباهك آئده مهم بر واسطه طبیعات در . صاف اسلامیتله حقیقی فن عینی شیدر . علملر ایچنده طبیعات اُك زیاده منقولات پرستلرک خصوصتی جلب ایتمش در . بو حال پك طبیعیدر . اعتقادلری تعدیل ، تصحیح ، یگیدهن تأسیس اُك زیاده طبیعاتك مساعیسیله اولیور . خرافات و منقولاته قارشى اُك قوتلی بر آلت حرب طبیعات در . طبیعات حواسك فعالیتنی موجب اوله رق اسرار انگیز منقولاتك ایچ یوزینی میدانه چیقاریور ، ساخته لگك ، خسیس منفعتلرک ، ریانك اوست پرده سنی قالدیریور . حال بوکه بر چوق آدملر خلقك صافیتدن استفاده ایدرک بواسرار انگیز منقولاتی منفعته آلت ایدیورلر . بو منقولات بروسیله ریا ، بروسیله تعصب ، بروسیله انتفاع اولیور ! اوندن دولای منافی خللدار اولش منقولات پرستلر بوتون غیظلرینی ، بغضلرینی طبیعاته توجیه ایدیورلر . منقولات آنجق طبیعاتك یتیشه مدیکی اوزاق و قراکلك اقلیملرده صیغینه جق یر بولیور .

خلاصه دینی انتباه ، هر رکنج بر مسلمانلر یاراتیور . کنج مسلمانلرک اختیار لردن مهم بر فرقی مشهوددر : اختیار مسلمانلرده اسلامیت صرف مذهبی در . بناء علیه غایه تماماً فردی و غیر دنیوی در . کنج مسلمانلرده اسلاملق هرشیدن اول اجتماعی و سیاسی در . کنج مسلمانلرده بر اسلاملق مفکوره سی وارددر ... علمی انتباه دهاسکی در . کوکلی دهادرین ، نمره سی دها زیاده در ؛ فقط ینه بوانتباء اك زیاده شدتله شیمدی حس اولونیور :
بالقان محاربه سنده بزم مغلوبیت مزه درین بر سبب معارف سزلک ، غالبلرک موقیبتنه سبب معارف در .

علمی انتباهك ساقلرینی جانلاندیرمق ایچون علمك بو کونکی حالتی تماسده بولوندوغمز شعبه لرده تحقیق ایدلم و معلملر مرکز ذهنیتی کتابلردن آکلایلم : حکمت کتابلری ترجمه در . مملکتده حکمی آثار و ادوات میدانه چیقا . ریله مدینه کبی بو کتابلرده مملکتده مدیون هیچ بر کشنی ، هیچ بر خصوصیتی حائر دکلدر .

کیمیا کتابلری مملکتده موجود معدنلره ، کیمیا جسملرینه عائد تدقیقاتدن

محروم در . مملکتک نباتاتی ، حیواناتی حقنده هیچ بر تحلیل ، هیچ بر تدقیق یازماز . حال بوکه مثلا دونکی رومانیا ده یازلش بر کتابی آجنجه کور یورزکه مملکتک حیواناتی اوزرنده یازلش تحلیلانله دولودر !

علم ارضه کتابلری مملکتک تشکلات ارضیه سنه ، مستحانه لرینه ، قابلیجه لرینه ، معدن صولرینه ، هوا و روزگار لرینه دائر هیچ بر خصوصی بحنی حاوی دکلدر . مملکتک قیمتی اججاری ، معدنلری حقنده برشی سویله مز . انکلتزده یوزالی سنه لک بر معدن مکتبی ، بر علم ارض جمعیتی موجود اولدوغی حالده هنوز بزده بر علم ارض متخصصی ، بر معدن متخصصی بیله یتشمه مشدر !

نباتات و حیوانات کتابلری ده عینی در . درت سنه نباتات اوقومش تقدیر طلبه وارکه طائله حیاتنده طانیدینی نباتلره منضم بر نبات بیله طانیه مه مشدر ! بیلر مکه بر چوق طلبه نباتات حقنده واسع نظریه لرینه رغما کوردکاری نباتاتی طانیازلر و مسیبلره لعنت اوقورلر !

مفظ الصم کتابلری مملکتک احوال صحیه سنه عائد هیچ برشی اوکرمز . چونکه هنوز مملکتک احوال صحیه سی تدقیق ایدلمه مشدر . چونکه هنوز مملکتک طوبوغرافی آلمه مشدر . رهن نهرینک احوال صحیه سی ، اوروپا آمریکا دگز لرینک ، گول لرینک طوزلرینی سویلرلر . اوروپاده شخص باشنه صرف ایدیلن اشاسته ، باغ و اتک مقداری کسرلی رقلریله از برله تیرلر . فرانسه ده هانکی متورملرک ساحلره ، هانکی متورملرک یوکسک موقعلره گوندردلر یگندن اوزون اوزادی یه بحث اولنور ؛ فقط بزده متورملره تبدیل هوا ایچون یرتمینده هیچ بر قطعیت قیه یوقدر ...

مملکت مزده صیتمه ، مالطه صیتمه سی ، حلب جیبانی ، ایبلک جیبانی کی خسته لقلرک میقروبلری اجنبی دوقتورلری طرفدن کشف اولونمشدر ! طب قانونی کتابلری رادیومک استعمالدن متولد قضالرک ، خسته لقلرک مسائل عدلیه سنندن اوزون اوزادی یه بحث ایدر ، حال بوکه مملکت مزده بر ذره رادیوم بیله یوقدر ! ..

گورولیورکه معلمارده تدقیق فکری، اعضای حسیه نك چالیشدیرمه سی فکری یوقدر. احوال مملکت طباً تدقیق ایدلمه مشدر. حال حاضر طبعی هان اجنبی ترجمه سندن عبارتدر. [۱]

صوگره بو کتابلرک بر خصوصیتی ده ا و اردر: مختلف اثرلرک تفصیلاتی کتاب حالده. بر آره یه طویلانمشدر. مؤلفلرک اصولی، شخصیتی قاله آلمانمشدر. اوندن دولایی بو کتابلر بعضاً ضد، اکثریا علاقہ سز معلومات خلیطه سی ماهیتته سقوط ایتمشدر.

هیئت مجموعه دن وحدت اصول، وحدت فکر چیقارمق پک مشکل بر شیدر. اکثریا اساس تفرعات آره سنده غیب اولمشدر.

مهمه معلملر اجنبی آثار طبیعیتک ایزریمسدر. اک صوک فرانسز پرو. غراملرینی اساس طوته رقی تدریساته دوام ایدرلر. فرانسز طلبه یه قارشى فرانسز کرسی تدریسندن خطاب ایدن بر فرانسز معلمی کبی طاوور انیرلر. طلبه تفرعات آره سنده اساسی دایما غیب ایدر. کتاب غیر کافی، موجود کتابلر غیر مکمل و پک مفصلدر. طلبه تقریرلری نوط حالده طویلار. بودر مه چاتمہ معلومات نوط آلیرکن ده ا غریب استحاله لر کچیر. بونلر ایزر یاییلیر، و امتحانده معلملره اعاده ایدیلیر! تدریسده شخصیتک تمیه سی، تربیه اساسلری دایما مهملدر. وسائطک، عملی تحصیلک، تجربه نك اکسیکلری بوکا انضمام ایدنجه، ویریلن درس لرک مملکتته عدم عادتتی دوشونولنجه طلبه نك اوکرندیکی نظریاتدن هانکیسنی مسلک حیاتنده قوللانه بیله جکی کندیلکنندن آکلاشیلیر! طب مؤسسہ لری، طب مکتبلری مملکتک اک اسکی مؤسسہ لرندن در. و بر مملکتده مؤسسہ لر و مملکتلر عین روحک فعالیتدن متولد اولدوغی ایچون بر برینه مربوط و او یغون در. ترقی هپسند هان عین سیر تعقیب ایدر. بناءً علیه طب تحصیل دیکر تحصیللر حقنده ده بر فکر ویره بیلیر. [۲]

[۱] دو قور ادهم نجات بکک سی و تدقیق نقصانلریمزه و کتابلریمزک شعور سز ترجمه لدن عبارت اوله سننه دائر یازدقلری شو تنقیدلر. فکریمزه فوق العاده مهم. و پک زیاده تأمله شایاندر. — ت. ی

[۲] محترم محررک بوتعمینی بزده طوغری ظن ایدنلردنر. — ت. ی

اشته علمى انتباه بوتون شدتى بورادن آليور. بوسايدهده هر شعبه فعاليت مزده
مملكت فنى اوله رق مطالعه ايديله جك، تورك علمى، تورك صنايعى، تورك ادبياتى،
تورك فلسفه سى بوفعاليتدن دوغاجقدر .

عثمانلى توركلرينه تجدد، عمرانى تجدد دائما خارچين و حكومت اليه
كيرمشدرد. مملكتك اى سطحى نظر بونك اثباتيدرد. دائما عمران ساحلرده، دمير
بول كنارلارنده موجوددر. بورالردن اوزاقلاشدقجه ياواش ياواش عمرانك،
مدنيتك اكيلايى كورولور. حكومت شعوريه اولمقدن زياده خارچك الجاسيه
ميخانيكى بر طرزده تجددده سوق ايدلمش. اوندن دولايى تجدد مأمور ومنور
محيطك دارساحه سنى تجاوز ايدمه مش. بوندن بعض ضررلر ظهور ايتمش:
غرب عالمك بويوك صنايعى، مدنيتى مملكتك كوچوك صنعتلرني، مدنيتى
يوتمش. بويوك كتله استحاله ايدمه مدكن باشقه مجدد فرقه ايله تماس واختلاطى
بستون غيب ايتمش. نه محافظه كارلىق تجددى، نه تجدد محافظه كارلىق تعديل
ايدمه بيلمش! برطرفده قاتى بر محافظه كارلىق ده كيشمه مكه عناد ايتمش. او برطرفده
باشى بوش قالمش تجدد تصادفى استحاله لر كچيرمش. برطرفده عننه جيلك،
او برطرفده عننه سزلك تمامدى ايتمش.

حال بوكه اجتماعى ترقى محافظه كارلقه تجددك مبارزه سنده تجددك غلبه سيله
تاريخك تمامديندن عبارت در. ترقى، محافظه كارلىق و تجدد قوتلرينك محصله سى
اوزرنده يورور. منور فرقه نك اولچوسى، مقاومتىز استحاله سنده تمامدى،
تعضو، معضليت كى تكاملك اى مهم شرطلرى كورولميور: مجددلرده ادبيات،
علم وفلسفه عرب، عجم، نهايت فرنك اولمش!

ماضى، حال و استقبالده تمامدى، توسع، تعضو و معضليت كسب ايتمش استحاله،
يارايىجى تكامل آنجق خلق آراسنده، آنا كتله ده ظهور ايدمه بيلير! سليم
ثالث دورندن شمدى يه قدر تجدد مساعيدنك منور اولامامسند بو تصادفى
استحاله، عننه سز تجدد مهم بر سبب اوله رق كوستريله بيلير. حقيقى اصومات
عننه سزى رنر يى در؛ حقيقى نظامل ماضى به مربوط، اسكى به رعاب نظر در.

تکاملجیلک قدر ملتجیلکک روحه موافق دها برشی یوقدر . بشریتک
تکاملی مختلف ملتک تشکل و تکاملنک تاریخی دیمکدر . ملتک ماضی آره سنده
تمادیسى واردر . عرقک ماضیدن آتی به تماریسى ، عرقک فعالیتک تماریسى ،
عرقک فعالیتى نتیجه سى اوله رق ظهور ایتمش حادثات روحیه نك ، افکار ، حسیات
و غنغنائک تماریسى واردر . بوتما دیده بویوک بر بوشلق ، بر عدم تمارى ، تکامل
وقایبى ایله تالیف ایدیله من ..

تکاملده الاول استحاله واردر ؛ فقط تکامل یالکیز استحاله دیمک دکلدرد .
تکاملده تمارى ، توسع ، تعضو واردر . تکامل یالکیز استحاله ، تمارى ، توسع ،
تعضوده دکلدرد ؛ تکامل فضله اوله رق تعضوده معضلیتی ده شاملدر .
تکامل اسکینک قالدر یلوب یکنک قونولسى ، اسکینک براقیلوب یکنک
قبول ایدلسى دیمک دکلدرد . بویک عادى بر استحاله در . تکامل غنغنه جیلک ،
یکنک اسکى به علاوه سى ، اسکینک یکنى به توافقی ، مضر اولمش جهتلرینک تعدیل
دیمکدر . مثلاً ابتدائى بر عضویتده دماغ وظیفه سنى یالکیز عصب عقده لری
کور یور . بر درجه مکمل عضویتلرده بو عقده لرله برابر مردار ایلیک دماغ
وظیفه سنى کور یور . عالی عضویتلرده عصب عقده لرینه ، مردار ایلیکه منضم
برده دماغ وار . حیثاتک تکاملنده مردار ایلیک عقدات عصبیه یرینه قائم
اولمادینى کبی دماغ ده عقدات عصبیه و مردار ایلیک یرینه قائم اولمامشدر . عالی
بر عضویتده هراوج عصب جهازینک ده فعالیتى واردر . یالکیز کرک عقدات
عصبیه کرک مردار ایلیک دماغک فعالیتنه توافقی ایتمشدر .

ملى انتباهک توسعنده برلامارق ، برداروین اکسیکدر . ماضینک قراکلق
دورلرنده ایلیک تورک تیپلرینى بولاجاق ، مختلف دورلرده یاشامش تورک ملتلرینک
مستحاله لرینى میدانه چیقاره جق ، آره لرنده کی استحاله نك شرائطنى تعیین ایدرک
تورک عرقک تکامل خطلرینى حال حاضرده قدر تمديد ایدمک تکاملجى
مورخلره احتیاج واردر .

آیاستفانوس ، ۳۰ تشرین اول ، ۱۳۲۹

دوقنور ادهم نمرت